Хоту сир хорсун табаһыт-

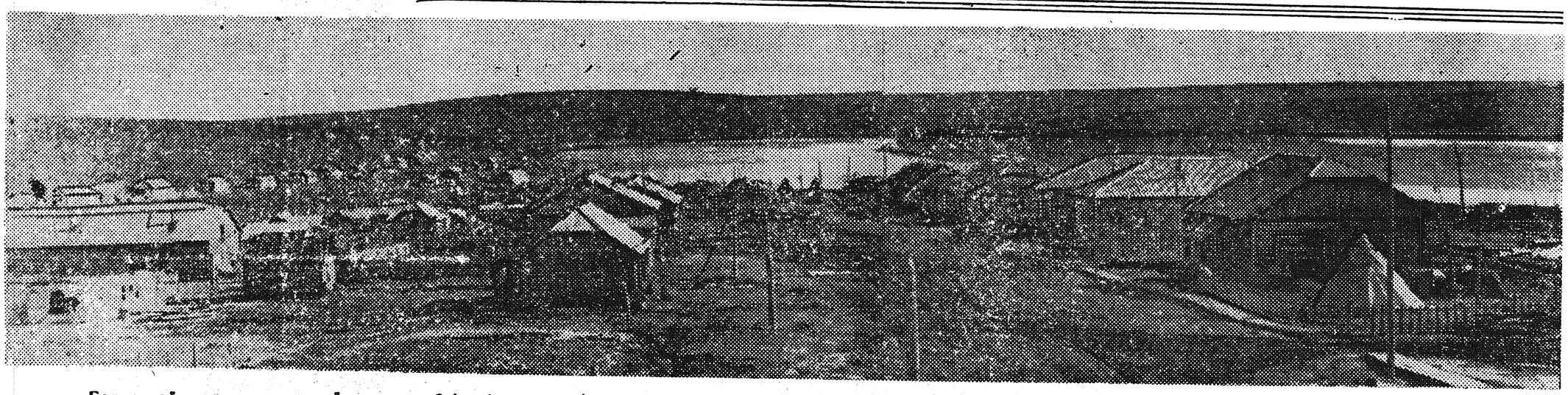

Бүүгүн. Өлөөн

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын ороһуоннаабы советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№ 24 (997)
Кулун тутар
24
күнэ
бээтинсэ
1967 сыл
Сыната 1 харчы

Публицистика

САРСЫҤҤЫБЫТ ӨССӨ СЫРДЫК

ХОНОН турдах аайы үрүҥ күн улам үөһээнэн тэгэлийэн тунал хаардаах Ийэ сир сылааһынан, сырдыгынан угуттуур. Ити—саас барахсан үтүмэн үөрүү көтөллөнэн, көтөн-мөҥөн иһэрин бэлиэтэ.

Быйыл уратылаах дьыл. Биириҥэн, аны күһүн сэтиҥҥиньи ыйга Улуу Октябрьскай революция саҥа эраны үөскэппит ньиргиэрдээх этиҥэ хоту кыра народнастар олохторугар киирбэт күҥү таһаарбыта 50 сыла туоларыттан. Иккиһиҥэн, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Ыйаарынан „Табаһыт күнэ“ аан маҥнай бу күлун тутар ыйга бырааһыҥҥыктанарынан.

Ол аата быйылгыттан ыла республика табаһыттара үлүскэннээх үлэ-хамнас түүгэ түмүктэрин, үтүмэн үөрүүлэрин, күлүмэх күүстэрин көрүнэ мунньустар олох улахан, традиционнай бырааһыҥҥыктарынан буолуо.

Совет былааһа олохтомуттан ыла уһук хоту ороһуотар олохпут кыра да үлүгэ суох, саргылаах туолунан сайдан иһэр. Ити сорчук кэм устата уруккуттан дьикэй тоҥустарынан ааттаммыт, ороһуоммут биһиги олохтоохторун олохторо-дьаһахтара хайдах кэлэр кэмҥэ да үлэлии-хамсыы, айар үлэ-хамнас дьүһүнүнэн, ыччаттарбытыгар үтүө үлэһит, үтүө олохтоох аата хаалларыахтаахтарын, ити курдук

Ырыа син алмаас кэриэтэ

Семен Петрович Данилов төрөөбүтэ 50 сыла туолуутугар.

1

САХА талааннаах поэта Семен Петрович Данилов 1917 сыллаахха кулун тутар 20 күнүгэр Горнай оройуонугар Мытаах нэһилиэгэр дьаданы кэргэнигэ төрөөбүтэ. Кини Якутскайдааҕы государственнай педагогическай институту, Москваҕа М. Горькай аатынан литературнай институт иһинээҕи икки сыллаах үрдүкү литературнай курсу үөрэнэн бүтэртээбитэ. Колхозка бригадьиринэн, ликбезкэ учууталынан, комсомол райкомугар инструкторынан, народнай судьуйанан, кэлин пединститут преподавателинэн үлэлээн сылдьыбыта. 1961 сылтан ыла Саха сирин суруйааччыларын союһун правленнетын председателинэн үлэлиир.

Семен Петрович хоһоонноро 1937 сылтан ыла бэчээттэнэллэр. „Кэпсээннэр“ диэн маҥнайгы кинигэтэ 1945 сыллаахха тахсыбыта. „Мин дойдум“ диэн хоһоон кинигэтэ маҥнайгы хомуурунньуга 1949 сыллаахха бэчээттэммитэ. Итинэ кинигэни аҕааччылар улаханнык астынан, үөрэ-көтө көрсүбүттэрэ. Итиннэн бэттэх поэт „Аймах дьонум“, „Дьол соноро“, „Доҕор хоһуун сүрэҕэ“, „Күн таммаҕа“, „Сэҥкээн сэһэн“, „Алаас сулустара“, „Муҥхааллар муниьахтара“, „Талыллыбыт айымньылар“ диэн хоһооннор, поэмалар кинигэлэрин суруйан таһаартарда.

Саха аҕааччылара Семен Данилов поэзиятын биһирииллэр, таптыыллар. Ол курдук поэт бэйэтин үөлээннээхтэрин олохторун, охсуһууларын, үтүөҕэ-кэрэҕэ дьулуһууларын уустук-ураннык хоһуйар, кинилэр ис дууһаларын арыйар. Кини поэзията истиҥинэн, үрдүк идэйноһынан аҕааччылары абылыыр. Поэт олоҕу кытта тэҥнэ хаамсар, олоххо тахсар бары сүҥкэн ссбытиелар кини поэзиятыгар сйууланан-оһуорданан иһэллэр. Ол да иһин поэт: „Мин бинр дойдулаах дьоннорум советскай сир хотугу уһугар коммунизмы туталлар... Кинилэр—мин геройдарым, мин үөлээннээхтэрим, мин норуотум үлэлэрин-хамнастарын ситэри аҕаар, кэпсиир да күчүмэҕэй. Мин—кинилэр поэттарабын, мин киниларн айхаллаан хоһуйабын. Кинилэр сырдык санаалара, дьулуурдара, кинилэр ыраас сүрэхтэрэ—мин поэзиям тыынар тыына, мин поэзиям сүрүн ис хоһоона“...—диэн суруйуон суруйар.

Туох-хаппык иннинэ, Семен Данилов—лирик поэт. Кини олоҕу, туох баары барытын бэйэтин сүрэҕин курдат аһарар. Кини олоххо актыыбынайдык ороһор, туохха барытыгар бэйэтинэн кыттар курдук. Поэт талаана алмаас араас өҥүнэн арылыйар. Ону таба көрөн, башкир поэта Гилемдар Рамазанов биһиги Семен Даниловпыт туһунан хоһоонугар бу курдук суруйбута:

„Сир дириҥ түгэҕиттэн
Алмаастары хостуур курдук,
Поэт норуотун сүрэҕиттэн
Ырыаларын булар курдук.

Ырыа син алмаас кэриэтэ.
Ырыаҕа—норуот ырата.
Дьыбарга даҕаны үөскээтэр
Сылаһын поэт ол ырыата!..“

Семен Данилов бэйэтин хоһоонноругар төрөөбүт Ийэ дойдутун, коммунистическай партияны, улуу нуучча норуотун дириҥ тапталынан хоһуйар, норуоттар доҕордоһууларын уруйдуур-айхаллыыр.

3

Семен Данилов аата Советскай дойдуга киэҥник биллэр. Кини биэс кинигэтэ Москваҕа нууччалыы тылынан бэчээттэммиттэрэ. Кини айымньылара Советскай Союз үгүс норуоттарын тылларыгар тылбаастаммыттара. Ону аһан кыраныысса таһыгар монгольскай, японскай, французскай, английскай, немецкэй, чешкэй, турецкай, испанскай, польскай уо.д.а. тылларынан бэчээттэммиттэрэ. „Правда“ хаһыат 1967 сыл кулун тутар 6 күнүнээҕи нүөмэригэр: „Билигин биһиги улахан советскай поэзиябытын Расул Гамзатов уонна Мустай Карим, Кайсын Кулиев уонна Алим Кешоков, Семен Данилов уонна Юван Шесталов, Алим Шогенцуков уонна Давид Кугультинов... ааттарын ахтыбакка туран сыаналыыр күчүмэҕэй“,—диэн суруйан турар. Биһиги тапталлаах поэтпытын хайдах курдук үрдүктүк сыаналаабыттарый?

Биһиги республикабытыгар Семен Данилов ырыаларын ыччат уоһуттан түһэрбэккэ ыллыыр. Кини үгүс хоһоонноро маассабай ырыаларынан буоллулар. Ону тэҥэ поэт аан дойду уонна нуучча классиктарын, советскай суруйааччылар айымньыларын төрөөбүт тылыгар элбэхтик тылбаастыыр.

Коммунист Семен Данилов—республика биир биллиилээх общественнай деятелэ. Кини Саха АССР Верховнай Советын депутата, ССКП обкомун чилиэнэ, РСФСР суруйааччыларын союһун правлениетын чилиэнэ, Саха сирин суруйааччыларын союһун салайааччыта.

Үөрүнньэҥ дууһалаах, дьоҥҥо ыраас сүрэҕиттэн истиҥник сыһыаннаһар дьон киһитэ, улахан поэт Семен Данилов инникитин бэйэтин аҕааччыларынан үөрдүө диэн бигэтик эрэнэбит.

ИВАН ФЕДОСЕЕВ.

Совхоз опытта табыттара бэйэтэ ыччат элбэх эдэр специалистарын

СНИМОКТАРГА: үөһээ—совхоз Дьэлиҥдэтээҕи отделениетын 2 №-дээх ыстаадатын биригэдьиирэ А.В. Николаев, иккис снимокка 11 №-дээх ыстаада бостууга Н.С. Христофоров уонна совхоз Харыйалаахтааҕы отделениетын урукку бостууга Н.Г. Матвеев (үһүс снимокка) олороллор.

БИҺИГИ СПЕЦИАЛИСТАРБЫТ

ОРОЙУОҤҤА таба иитиитин сайыннарыыга специалистар улахан оруолларахтар. Совхоз специалистара производствоҕа, таба ыстаадаларыгар үгүстүк сылдьан быһаччы көмөлөрү оҥороллор. В.А. Басов (хаҥастан иккис снимок) совхоз кылаабынай зоотехнигынан сэттэ сыл үлэлээбитэ. Кини совхоз бастыҥ үлэлээх хаһаайыстыба буола үүнэн тахсыытыгар улахан өҥөлөөх. Ол үтүөлэрин үрдүктүк сыаналаан ССРС Верховнай Советын Президиума 1965 сыллаахха кини „Үлэҕэ килбиэннии иһин“ медалынан наҕараадалаабыта. Оттон А.В. Федоров (бастакы снимок) совхоз кылаабынай ветврачынан иккис сылын үлэлиир. Оройуон сүөһү ыарытын утары охсуһар станциятын специалистара эмиэ кыһамньылаахтык үлэлииллэр. Бу станция эпизоотолог ветврача А.А. Павлова (хаҥастан үһүс снимок) уонна сүөһү ыарытын утары охсуһар оройуоннаабы станция начальнига Н.В. Иванов (хаҥастан төрдүс) олороллорун көрөбүт.

Оройуон специалистара таба ыарыылара күөрэйиилэрин суох оҥорор, совхоз экономикатын, хаһаайыстыбатын салгыы бөҕөтөтөр туһугар, быйылгы юбилейнай сылга өссө кыһамньылаахтык, ордук өрө көтөҕүлэн туран үлэлиигэ соруктаналлар.

Н.АФАНАСЬЕВ.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөлүөлэгэ, [illegible]ыскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаабы типография Тахсар ахсаана 476 Сакаабын №-рэ 24